

מ"ח 8810/13 - פלוני נ' מדינת ישראל

סדר דין פלילי - משפט חוזר

var MareMakom = "מח 8810/13 - פלוני נ' מדינת ישראל, תק-על 2014(2), 9102(29/05/2014)";
{p.IDHidden{display:none

בבית המשפט העליון **מ"ח 8810/13**

כבוד השופט א' רובינשטיין
פלוני

לפני:
המבקש:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשה למשפט חוזר לפי סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 (להלן חוק בתי המשפט)

עו"ד יוליאן לנדסמן

בשם המבקש:

עו"ד ג'ואי אש

בשם המשיבה:

החלטה

א. בקשה למשפט חוזר לפי סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 (להלן חוק בתי

המשפט). המבקש הורשע בבית המשפט המחוזי בתל אביב (השופטת - כתארה אז - ד' ברלינר, והשופטים ש'

גדות ו-נ' ישעיה) ביום 10.1.99 בביצוע שתי עבירות רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 ועל

עמוד 1

המבקש נגזרו שני מאסרי עולם. ביום 15.5.02 נדחה ערעור שהגיש המבקש לבית משפט זה כנגד הכרעת הדין וגזר הדין (השופטים ת' אור - כתארו אז, י' טירקל והשופטת - כתארה אז - מ' נאור).

הרקע לבקשה למשפט חוזר

כתב האישום (מארס 1997) וגרסת המבקש

ב. כנגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו שתי עבירות רצח בכוונה תחילה: רציחתה של בת זוגו לשעבר ואם בנו, ש' ע"ה, ושל אמה, א"ב ע"ה.

על פי כתב האישום, ביום 16.5.96 בסביבות השעה 0815 חיכה המבקש ליד רכבה של ש' וביקש עזרה בהתנעת רכב הסיטרואן שבבעלותו, לבקשתו זו נענתה ש'. לאחר שהורידו המבקש וש' את א', בנם המשותף בבית הספר, גרם המבקש למותה של ש' בדרך שאינה ידועה; גופתה של ש' מעולם לא נמצאה. לאחר מכן, בשעה שאינה ידועה במדויק, הגיע המבקש לדירתה של א"ב והוא מצויד באקדח, וירה כדור בעורפה. בסביבות השעה 1400 המתין המבקש לבנו א' מחוץ לדירת מגוריה של א"ב, אליה נהג א' להגיע בקביעות בסיום יום הלימודים. המבקש מנע את עלייתו של א' לדירה ושכנעו לנסוע לדירת ש'. המבקש הותיר את א' בדירה כשעה וחצי לבדו, וכשחזר סיפר לו כי ש' יצרה עימו קשר, וביקשה ממנו כי ייסע עם א' לאילת נוכח איומים שקיבלה על חייה. המבקש חצה עם א' את הגבול למצרים ולבסוף הגיע עימו לשווייץ. ביום 10.8.96 נלכד המבקש בשווייץ שם התגורר עם בנו בזהויות בדויות.

ג. המבקש, מצידו, הכחיש לעת ההיא באופן גורף את ההאשמות. הוא טען לחפותו תוך שנטען כי ש' עודנה בין החיים, וכי הברחתו של הבן א' לשווייץ נעשתה על פי בקשתה המפורשת.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

ד. ההרשעה בבית המשפט המחוזי התבססה בעיקרה על ראיות נסיבתיות. בית המשפט נתן אמון מלא בגרסתו של הבן א', והעדיף אותה על פני גרסת המבקש אשר נתפסה בעיני בית המשפט כמשוללת היגיון. בית המשפט קבע, כי חרף אי מציאת גופתה של ש' ניתן להסיק כי איננה בין החיים, וזאת משלא נתקבלו ממנה כל אותות חיים עד ליום מתן פסק הדין, וכן נוכח כמות הדם הגדולה שנמצאה ברכבה. עוד נקבע, על סמך הראיות הנסיבתיות

שהוצגו, כי המבקש הוא הוא שרצח את ש' וא"ב. בית המשפט המחוזי קבע, כי המניע לרצח הכפול הוא רצונו של המבקש לסלק כל גורם אשר נתפס בעיניו כחוסם את דרכו מקבלת שליטה פיסית מוחלטת על בנו. נוכח הרשעת המבקש בשתי עבירות רצח בכוונה תחילה, גזר בית המשפט המחוזי על המבקש שני עונשי מאסר עולם מצטברים.

פסק דינו של בית המשפט העליון

ה. ערעור שהוגש לבית משפט זה – נדחה (ע"פ 1688/99). נקבע, כי אין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי לדחות מכל וכל את גרסת המבקש, שכן הכרעת בית המשפט המחוזי באה הן על סמך ראיות ועדויות חיצוניות שסתרו אותה, הן על סמך הסתירות בין הגרסה להיגיון ולשכל הישר, והן על סמך ההתרשמות מעדות המבקש, כמו גם על העובדה שלא עשה כל ניסיון ממשי, בחודשים שקדמו לתפיסתו על ידי המשטרה בשווייץ, לברר מה עלה בגורלן של ש' וא"ב (פסקה 11). נקבע, כי בית המשפט המחוזי ביסס דבעי את מסקנתו בדבר מותה של ש', ואין להתערב גם בקביעתו זו. עוד נקבע, כי מכלול הראיות הנסיבתיות בצירוף שרשרת מעשיו התמוהים של המבקש תומכים במסקנת בית המשפט המחוזי, שהוכח מעבר לכל ספק סביר כי המבקש רצח את ש' וא"ב עליהן השלום.

קציבת העונש

ו. ביום 17.3.13 התקבלה על ידי ועדת השחרורים המיוחדת (השופט ד' בר אופיר, השופט א' קסירר, ד"ר ת' עינת, עו"ד ד' הס) בקשת המבקש לקציבת עונשו. בהמלצה נאמר, כי המבקש הפגין התנהגות ללא דופי במהלך שנות מאסרו, וכי בחלוף השנים הודה במעשיו ופנה לאבחון בכדי לבחון לעומק את מניעיו למעשיו. הומלץ לקצוב את עונשו של המבקש ל-40 שנות מאסר מיום מעצרו, וזאת חרף התרשמות הגורמים המטפלים כי התייחסות המבקש למעשיו היא שכלתנית בעיקרה. ביום 25.6.13 החליט נשיא המדינה, בהסכמת שרת המשפטים, לקצוב את עונשו של המבקש והעמידו על 40 שנות מאסר בפועל.

הבקשה למשפט חוזר ותגובת המשיבה

ז. בבקשה נטען, כי יש להורות על קיומו של משפט חוזר בעניינו של המבקש, וזאת מכוח סעיף 31(2) לחוק בתי המשפט, שעניינו עריכת משפט חוזר בנסיבות בהן מוצגות ראיות או עובדות חדשות העשויות לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון. המבקש טוען – על יסוד חוות דעת הפסיכולוגית וחוות דעת פסיכיאטרית שנערכו בעניינו – כי שיקול דעתו בעת ביצוע המעשים נפגם כתוצאה מן ההפרעה הפוסט-טראומטית וההפרעה הפרנואידית מהן

הוא סובל בעקבות מלחמת יום כיפור. נטען, כי בפני בית המשפט המחוזי לא הוצגה כל חוות דעת לעניין מצבו הנפשי, וכי הממצאים החדשים שופכים אור חדש בנוגע למניע לביצוע העבירות. הוטעם, כי הבקשה נועדה להביא להקלה בעונשו של המבקש, וזאת מכוח סעיף 300א(א) לחוק העונשין המאפשר להפחית את עונשו של רוצח נוכח מצבו הנפשי.

לבקשה צורפו שתי חוות הדעת: חוות הדעת של הפסיכולוג י' בן יהודה מיום 15.7.10 (להלן חוות הדעת הפסיכולוגית) וחוות הדעת של הפרופסור ש' טיאנו מיום 10.3.11 (להלן חוות הדעת הפסיכיאטרית). חוות הדעת הפסיכולוגית נשענה על שני מפגשים שנערכו בבית הכלא ועניינה "אבחון קיומה של הפרעת הדחק הפוסט טראומטית והערכת חומרתה בנקודת זמן נוכחית" המבוא לחוות הדעת מגלה כי הבדיקה נערכה "על רקע החמרה בעצמת הסימפטומים" (הדגשה הוספה - א"ר). חוות הדעת הפסיכולוגית מתארת את האירועים הטראומטיים אותם חווה המבקש במהלך מלחמת יום כיפור ואת השפעתם עליו לאחר השחרור מצה"ל. לאחר מכן מתוארות פעולות מבצעיות חשאיות להן היה המבקש, בעל תואר שלישית במדעי הטבע, שותף אשר העצימו את הסימפטומים הפוסט טראומטיים מהם סבל ואף "הוסיפו תסמינים של נרדפות, חשדנות ובהמשך אף תסמינים פרנואידיים פעילים". צוין, כי המבקש היה אובססיבי לגבי הצלת בנו מידיה של ש' והיה "מוצף מחשבות שווא פרנואידיות הקשורות לפירוש שנתן להתנהגותה של ש' ולרמזים שמצא בסביבה. האסקלציה במצבו הנפשי הולידה במוחו צורך בפתרון. המעשה הרצח, כך המבקש, סבר כי הוא מציל את בנו" (הדגשות הוספו - א"ר). הוערך כי המבקש סובל מהפרעה פוסט טראומטית חמורה, חרדה חמורה ודיכאון ברמה מתונה.

בפתח חוות הדעת הפסיכיאטרית תוארו קורותיו של המבקש והסימפטומים מהם סבל עקב אירועים טראומטיים שאירעו לו במהלך מלחמת יום כיפור. בהמשך תואר אירוע אשר נטע בלב המבקש דמיונות לגבי מעשיה של ש' כאשר "כל פעולה שהיתה מסביבו היתה מתפרשת כקשורה בחייה הפרטיים של גרושתו. באותה תקופה החל לחשוב על רצח ובריחה מהארץ על מנת להציל את בנו..." (הדגשה הוספה - א"ר). עוד תוארו מניעיו של המבקש לרצח א"ב, נוכח חששותיו שבנו ימסר לטיפול לאחר הרצח, וכי המבקש "לא הודה במהלך המשפט ברצח על מנת שלא תדבק בבנו הסטיגמה של בן של רוצח". הוערך, כי עד למלחמת יום כיפור, חווה המבקש התפתחות תקינה, וכי על רקע אירועי המלחמה "הופיעו תסמיני חודרנות קשים, שבאו לידי ביטוח בסיוטים ובהפרעות שינה.. סבל מעוררות יתר ומסך גירוי נמוך". הוערך כי השילוב בין מבנה אישיות המבקש ונסיבות עבודתו המבצעית הביא להתפתחות ההפרעה הפרנואידית, והיא אשר הובילה לרצח הכפול שביצע המבקש.

ח. המשיבה מתנגדת לבקשה למשפט חוזר. נטען, כי קיים ספק ראשוני באשר להיתכנותה של בקשה למשפט חוזר שעניינה ראיות ועובדות חדשות הנוגעות לעונש בלבד. לחלופין נטען, כי גם אם ניתן להגיש בקשה למשפט

חוזר, נדרש כי יהא בכוח הראיות והעובדות החדשות להביא לשינוי דרמטי של העונש שהוטל על המבקש; נטען, כי קציבת עונשו של המבקש ע"י נשיא המדינה מעלה ספק אם שימוש בסעיף 300א לחוק העונשין יביא לשינוי קיצוני בעונש שנגזר על המבקש. עוד נטען, כי בקשת קציבת העונש נשענה על אותן חוות דעת פסיכיאטריות המוצגות במסגרת הבקשה למשפט חוזר, וכי אין הצדקה לאפשר למבקש לצאת נשכר פעמיים על בסיס אותן טענות.

לגופם של דברים, נטען כי חוות הדעת הפסיכולוגית וחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשו במסגרת הבקשה אינן מלמדות על התגבשות מכלול תנאיו של סעיף 300א לחוק העונשין, וזאת משלוש סיבות: האחת, חוות הדעת אינן מצביעות על קשר סיבתי בין מצבו הנפשי של המבקש לבין העבירות שביצע; השניה, אין התייחסות בחוות הדעת לסוגיית הגבלת יכולתו של המבקש להבין את מעשיו או להימנע מביצועם; השלישית, אין בחוות הדעת התייחסות לשינויים וכן לקושי לאבחן שינויים שהתרחשו במצבו הנפשי של המבקש בין תקופת מועד הרצח לבין מצבו לאחר מאסרו הממושך.

ט. בתגובת המבקש לחוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה נטען, כי הבקשה למשפט חוזר אינה נוגעת לעונש בלבד, שכן חוות הדעת המתארות את מצבו הנפשי של המבקש, עשויות לשנות את תוצאות משפטו, באפשרן החלת עונש קל מן המאסר שנגזר עליו. החלת סעיף 300א אף צפויה להביא לשינוי דרמטי ביחסיו של המבקש עם בנו ובני משפחתו. בנוסף, נטען כי אין כל קשר בין הליך קציבת העונש לבין הבקשה למשפט חוזר.

דיון והכרעה

י. בבסיס מוסד המשפט החוזר, המעוגן בסעיף 31 לחוק בתי המשפט עומדת השאיפה ליצירת איזון בין שני ערכים מרכזיים: מזה עקרון חקר האמת, מתוך הכרה בכך שמערכת משפטית באשר היא מעשה אנוש אינה חפה משגגות, ומזה עקרון סופיות הדיון והתכליות שבבסיסו (ראו מ"ח 6148/95 עזריה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא (2) 334, פסקאות 33-35 לפסק דינו של הנשיא ברק (1997); מ"ח 9974/04 שוורץ נ' מדינת ישראל (2005); מ"ח 5251/13 פרי נ' מדינת ישראל (2014)).

בסעיף 31 לחוק בתי המשפט הוגדרו ארבע עילות אשר בהתקיימן רשאי בית המשפט להורות על משפט חוזר. הבקשה הנוכחית משליכה את יהבה על סעיף 31(א)(2), שעניינו העילה של הצגת ראיות העשויות להביא לשינוי תוצאות המשפט.

יא. השגגות העלולות לצאת מתחת ידיהן של ערכאות שיפוטיות אינן מוגבלות לשלב הכרעת הדין, ולפיכך לטעמי

אין מקום להגביל את שיקול דעתו של בית המשפט להורות על קיום משפט חוזר מקום בו הבקשה עוסקת בשלב גזירת הדין. "תוצאות המשפט" שבסעיף 31 אינן הכרעת הדין בלבד; עניין לא פחות העונש, הוא תוצאתו האופרטיבית של ההליך. הגם שנשמעו עמדות השוללות שימוש בעילת "עיוות הדין" אשר מעוגנת בסעיף 31(א)(4) ביחס לשלב זה (מ"ח 5921/99 שוקר נ' מדינת ישראל (1999); מ"ח 2071/07 פלוני נ' מדינת ישראל (2007), לא נשללה האפשרות להשתמש בעילת "הראיות החדשות" המעוגנת בסעיף 31(א)(2) ביחס לשלב גזירת הדין. כך לדוגמה קבע השופט א"א לוי ע"ה במ"ח 4362/07 בשן נ' מדינת ישראל (2008):

"פשיטא, שגם ראיות לעניין העונש שלא הוצגו בפני הערכאה הדיונית, עשויות לשמש בסיס לעריכתו של משפט חוזר, באשר גם ראיות כאלה עשויות לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון" (שם, פסקה 9; ראו גם מ"ח 8779/99 פלינק נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 746, סעיף 15 לפסק דינו של הנשיא ברק (2007); מ"ח 5927/03 ליוברסקי נ' מדינת ישראל, סעיף 9 להחלטתו של הנשיא ברק (2005)).

הגם שהגשת בקשה למשפט חוזר שעניינה הצגת ראיות חדשות לעניין העונש לא נשללה איפוא, בבקשה מעין זו נדרש המבקש להראות כי יהא בכוחן של הראיות החדשות המוצגות לפני בית המשפט לשנות בצורה משמעותית מאוד את הענישה שהושתה על המבקש לטובתו:

"גם אם ראיות חדשות שנוגעות לעונש בלבד יכולות לבסס עילה למשפט חוזר – והדעות על כך חלוקות – נדרשת לצורך כך ראייה אשר תשנה את העונש שנגזר על המבקש 'מן הקצה אל הקצה'" (מ"ח 5224/09 כנעאן נ' מדינת ישראל, פסקה 10 להחלטתה של השופטת – כתארה אז – נאור (2009)).

וראו לאחרונה סקירה רחבה של הנושא בהחלטתה המקיפה של המשנה לנשיא נאור במ"ח 3139/13 רחמיאן נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-13 (25.5.14) (להלן עניין רחמיאן). תורף הדברים, כי אכן ניתן להגיש עקרונית בקשה למשפט חוזר לעניין העונש – אך צריך שתהא ראייה שאכנה אותה "מוחצת". האם יש בכוחן של חוות הדעת אשר צורפו לבקשה דנא בכדי לשנות את מצבו של המבקש – הטוען לתחולת סעיף 300א(א) בעניינו – באופן משמעותי כזה, "מן הקצה אל הקצה"? זו השאלה המונחת לפתחנו.

יב. סעיף 300א(א) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט להקל עם נאשם שהורשע ברצח ולגזור עליו עונש קל מעונש החובה של מאסר עולם הקבוע בחוק, במקרים בהם תחושת הצדק אינה מתיישבת עם מאסר עולם, בשל מצבו הנפשי של העבריין בשעת מעשה (ע"פ 10669/05 מטטוב נ' היועץ המשפטי לממשלה (2007), פסקה 12

לפסק דינו של השופט פוגלמן; ראו גם ע"פ 2457/98 שמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 269, 289 (2002); יואב נמיר "הפרעה נפשית חמורה - ענישה מופחתת בעבירת רצח" רפואה ומשפט 23, 82 (2000); אליהו מצא "אחריות מופחתת בפלילים" ספר לנדוי כרך שני 933 (אהרון ברק ואלינער מזוז עורכים, תשס"ה); אסף טויוב "ענישה מופחתת ברצח - סעיף 300א לחוק העונשין, התשל"ז-1977" הפרקליט מח 243 (תשס"ה)).

בהצעת החוק המקורית שקדמה לחקיקתו של סעיף 300א הוצע מודל של אחריות מופחתת, וזאת מתוך רצון לבטא "תפיסה חברתית לפיה אדם הפועל במצבי הלחץ ... אף כי עליו לתת את הדין למעשה המתת האדם שעשה, אין הוא עומד מהבחינה המוסרית בדרגה אחת עם רוצח" (ראו הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 41) (אחריות מופחתת), התשנ"ה-1995, הצעות חוק הממשלה 475); עם זאת, בסופו של יום, אומץ אל ספר החוקים תיקון מס' 44 שעניינו מודל של ענישה מופחתת, לפיו ניתן להקל בעונשו של מורשע ברצח, אך אין בכך בכדי להצביע על רמת אשם פחותה (עניין רחמיאן, פסקה 10).

לא למותר לציין, לשלמות התמונה, כי בדו"ח הצוות לבחינת יסודות עבירות ההמתה בראשות הפרופסור מ' קרמניצר (2011) סברו מחבריו, כי "ראוי להעביר את המצבים המוגדרים בסעיף 300א לחוק מהסדר של 'ענישה מופחתת' להסדר של 'אחריות מופחתת', בדומה למודל שהופיע בהצעת החוק המקורית, כך שמקרים אלה יכללו בעבירת ההמתה הפחותה בחומרתה מעבירת הרצח" (שם, 31). חברי הצוות נחלקו באשר לעונש שיושט בגין העבירה; בעוד נציגי משרד המשפטים סברו כי יש להשית עונש מרבי של עשרים שנות מאסר, סברו אחרים בועדה כי ראוי לקבוע עונש מרבי של חמש עשרה שנות מאסר.

מכל מקום, בדין הקיים עסקינן בענישה מופחתת, ועולה השאלה האם, גם אילו הנחנו לטובת המבקש כי בקשתו להטלת ענישה מופחתת בשל מצבו הנפשי היתה מתקבלת, היה בכך כדי לשנות את עונשו מן הקצה.

יג. ראשית דבר, אין הדעת נוחה מהעלאתן של טענות לעניין מצבו הנפשי על המבקש כיום, לאחר שבעת משפטו וכן בעת הערעור בפני בית משפט זה, כפר מכל וכל בעצם ביצוע הרצח. להכחשתו הגורפת בעת ניהול ההליכים המשפטיים תוצאת לוואי ראייתית המגביה את המשוכה שבפני המבקש בהעלותו כיום טענות בדבר מצבו הנפשי במועד ביצוע העבירות (ראו ע"פ 417/83 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(1) 670, 671 (1984); ע"פ 9184/06 מדינת ישראל נ' אושר ("אושרי") כהן, פסקה 11 (2007)).

יד. חוששני כי גם לגופם של דברים, אין בשתי חוות הדעת אשר הוצגו כדי לגבש טענה לטובת המבקש בדבר התקיימותם של תנאי סעיף 300א(א) לחוק העונשין. הגם שאין מקום לטעמי לשלול קטגורית את האפשרות

שתסמונת פוסט-טראומטית תשמש בסיס לענישה מופחתת מכוח סעיף 300א(א) לחוק העונשין (יורם רבין ויונתן לבני "התסמונת הפוסט-טראומטית כטענת הגנה במשפט הפלילי" דין ודברים ה' 205, 250-257 (תש"ע)), מחוות הדעת שהוגשו במסגרת הבקשה דנא - כדרישת סעיף 300א(א) במצטבר - אין ללמוד כי הנאשם לוקה בהפרעה נפשית חמורה או בליקוי שכלי; כי יכולתו להבין את מהות המעשה או להימנע מעשייתו הוגבלה במידה ניכרת; וכי קיים קשר סיבתי בין ההפרעה הנפשית או ליקויו השכלי, לבין ההגבלה הניכרת ביכולתו להבין את מהות המעשה ולהימנע ממנו.

בסיכום חוות הדעת הפסיכולוגית הוערך:

"במהלך מלחמת יום כיפור, התפתחה תגובת קרב חריפה אשר התאפיינה בדיסוציאציה קשה ... ולאחר מכן שככה קמעה. החרדה העצומה והסיכון הקיומי לחייו בתקופת שנות הפעלתו המבצעית בתחום מומחיותו, העצימו את תסמיני הפרעת הדחק הפוסט טראומטית ... מתוכן, סבורני נולד הפירוש הפרנואידי להתנהגות בת זוגו ופתרון הרצח לבעיה שלא הייתה" (הדגשות הוספו - א"ר).

ובחוות הדעת הפסיכיאטרית הוערך:

"פסיכופתולוגיה שהחלה במלחמת יום הכיפורים ... שילוב של מבנה אישיותו של הנבדק ונסיבות עבודתו במערכת סודית הדורשת מידור וחסיון הביא להתפתחות אטית של הפרעה פרנואידית עם הפרעות בחשיבה, חשדנות יתר, בניית מערכת מחשבתית הזויה אשר פגמה בשיקול הדעת שלו והובילה בסופו של דבר לרצח הכפול" (הדגשות הוספו - א"ר).

בשתי חוות הדעת אין התייחסות לכך שהוגבלה יכולתו של המבקש להימנע מביצוע הרצח ולהבין את מהות המעשים שביצע כתוצאה מן ההפרעה הנפשית החמורה ממנה סבל כנטען. ודוק - בפסיקה נקבע כי נאשם המבקש לבוא בשעריו של סעיף 300א(א) לחוק העונשין נדרש להראות כי יכולתו הוגבלה בעוצמה גבוהה וקרובה מאוד לזו שהיתה מובילה לפטור מאחריות פלילית (ע"פ 7408/09 גדו נ' מדינת ישראל (2013)).

זאת ועוד, שתי חוות הדעת נכתבו שנים רבות לאחר ביצוע העבירות. אמנם, הן מתארות שלל אירועים מעברו של המבקש מנקודת מבטו, אך אין בהן התייחסות לקושי לאבחן את רמת חומרת ההפרעה הנפשית ממנה סבל המבקש בעת ביצוע העבירות. בחוות הדעת הפסיכולוגית נכתב מפורשות כי היא הוזמנה על רקע החמרה

במצבו של המבקש, עולה מכך כי עוצמת החומרה של הסימפטומים השתנתה במהלך תקופות חייו השונות של המבקש. בהכחשתו הגורפת של המבקש את מעשה הרצח בעת ניהול ההליכים, מנע המבקש מן הערכאות השיפוטיות את האפשרות לבחון את מצבו הנפשי בעת ביצוע העבירות בזמן אמיתי כמעט. זוהי כמובן "תוצאת לוואי" ראיתית" המקשה על המבקש להרים את הנטל המוטל עליו כדי לבוא בשערי סעיף 300א(א).

בנוסף, חוות הדעת נדרשות אך במעט לקשר הסיבתי שבין מעשה העבירה לבין ההפרעה הנפשית הנטענת. התקשיתי להשתכנע מן ההערכות בדבר קיומו של קשר סיבתי בין מעשיו של המבקש לבין ההפרעות מהם סבל. אין הסבר כיצד פגמו הסימפטומים מהם סבל המבקש בעת ביצוע העבירות ביכולתו להימנע מן המעשה ולחלופין להבין את מהות מעשיו. למעלה מכך, עיון בחוות הדעת מעלה כי המבקש פעל על פי היגיון פנימי בצורה רצחנית כדי להגשים את רצונו "להציל את בנו" מפני מי שנתפסו בעיניו כאיום; המבקש הבין את מעשיו הן בעת ביצוע הרציחות והן בחודשים שלאחריהן. נוכח כל האמור, חוששני כי לא השתכנעתי כי יש בכוחן של חוות הדעת כדי להצדיק ענישה מופחתת בעניינו של המבקש.

טו. למעלה מן הצורך, גם בהנחה שניתן היה לקבל את חוות הדעת כראיות חדשות, נראה כי אין בכוחן של ראיות אלה כדי לשנות את התוצאה לטובתו "מן הקצה אל הקצה". עיון בפסיקה מגלה כי במקרים בהם הוחל סעיף 300א(א) לחוק העונשין הוטלו בממוצע תקופות מאסר של 20 שנים על מי שנענשו לפי סעיף זה. כך בת"פ (מחוזי ב"ש) 933/97 מדינת ישראל נ' עוקב (1999) נגזר על עוקב מאסר לתקופה של 20 שנים בגין הרשעה ברצח וחבלה חמורה, גזר דין זה הותר על כנו על ידי בית משפט זה בע"פ 3962/99 עוקב נ' מדינת ישראל (2003); בת"פ (מחוזי י-ם) 312/98 מדינת ישראל נ' מיכאלי (2007) נגזר על מיכאלי מאסר של 20 שנים בגין הרשעה ברצח, ערעורה של מיכאלי לבית משפט זה התקבל בע"פ 5737/07 מיכאלי נ' מדינת ישראל (2008) ונגזרו עליה 20 שנות מאסר בגין כלל העבירות בהן הורשעה (רצח, ניסיון לרצח וחבלה בכוונה מחמירה); בתפ"ח (מחוזי מרכז) 1012/04 מדינת ישראל נ' פסחוב (2005) נגזר על פסחוב מאסר של 22 שנים בגין הרשעה ברצח; בתפ"ח (מחוזי ת"א) 1006/09 מדינת ישראל נ' בניטה (2011) נגזר על בניטה מאסר של 22 שנים בגין הרשעה ברצח, בית משפט זה בע"פ 6385/11 בניטה נ' מדינת ישראל (2012) הקל בעוונת הפחית את המאסר לתקופה של 18 שנים נוכח נסיונות השיקום ונוכח השיפור שחל במצבה.

השוואת רף הענישה בין המקרים השונים מגלה, כי גם אילו התקבלו טענותיו של המבקש במסגרת ההליך למשפט חוזר, לא היה בהן כדי לשנות את העונש שהושת עליו "מן הקצה אל הקצה". עונשו של המבקש נקצב לאחרונה על-ידי נשיא המדינה והועמד על 40 שנים, 20 שנות מאסר בגין כל אחד ממעשי הרצח. גם אילו נתקבלה הבקשה למשפט חוזר, ובית המשפט המחוזי היה נכון להחיל את סעיף 300א(א) בעניינו של המבקש ולהפחית את העונש שהושת עליו ואינני רואה מקום לכך – קשה מאוד להניח שבית המשפט היה בוחר לסטות

מרף הענישה המקובל במקרים דומים בהם הוחל סעיף 300א(א). במצב עניינים מעין זה, לא ניתן לטעון כי בכוח הראיות החדשות המוצגות לשנות את העונש "מן הקצה אל הקצה".

טז. נוכח כל האמור אין בידי להיעתר לבקשה.

ניתנה היום, כ"ט באייר התשע"ד (29.5.2014).

ש ו פ ט